

Witte klaver

gevoelig voor droge zomers en strenge

De vraag naar witte klaver in de grasmat neemt toe. Behalve biologische melkveehouders krijgen ook steeds meer gangbare interesse in deze eiwitbron. In 2004 werden twee nieuwe rassen bijgeschreven op de Rassenlijst. Op het praktijkcentrum Aver Heino blijkt het ene ras meer bestand tegen droogte en koude winters dan het andere. De resultaten van een vergelijkend onderzoek.

Door Jan Visscher (ASG)

In het rassenonderzoek van de voedergrassen, officieel Cultuur en Gebruikswaarde Onderzoek Grasland (CGO), worden naast grasrassen ook rassen van witte klaver onderzocht. Zo zijn er op basis van de resultaten van het CGO-onderzoek in de Rassenlijst 2004 onder meer twee nieuwe witteklaverrassen opgenomen. In dit onderzoek werden zeven nieuwe rassen getest, waarvan er uiteindelijk twee overbleven, die op de Aanbevelende Rassenlijst voor Landbouwgewassen werden opgenomen. Dit is ook voor de veehouder van belang, omdat bij (her)inzaai van grasland geprofiteerd kan worden van de voordelen van betere rassen. De belangrijkste kenmerken of eigenschappen

waarop de rassen van witte klaver in het CGO worden getoetst zijn standvastigheid (ook wel persistentie genoemd), concurrentievermogen, wintervastheid en drogestofopbrengst. In de praktijk wordt persistentie wel gezien als het totaal van de eigenschappen standvastigheid, concurrentievermogen en wintervastheid. Dat wil zeggen hoeveel klaver staat er nog in de grasmat na een aantal jaren. Hoewel deze eigenschappen met elkaar te maken hebben, is het beter ze apart te benoemen. Een ras met bijvoorbeeld een goede standvastigheid (= persistentie) en een slechte wintervastheid zal in jaren zonder strenge winters heel anders reageren dan in jaren met. Eén samenvattend cijfer geeft dan te weinig informatie. De drogestofopbrengst van de klaverrassen wordt bepaald door de totale

winters

Foto: ASG

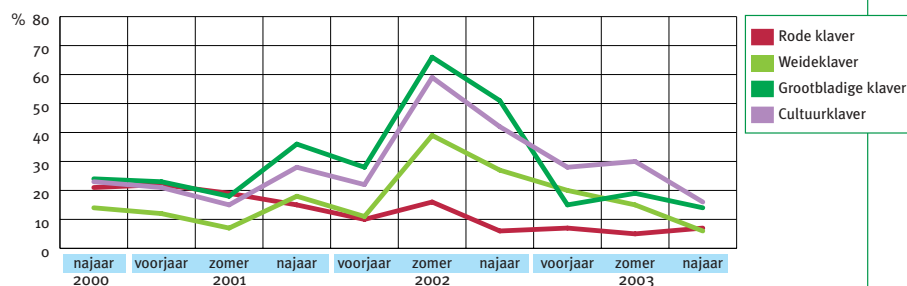
opbrengst te meten van het mengsel van een bepaald klaverras samen met het gras. In het onderzoek is steeds Engels raaigras (meestal een BG3) gebruikt. Verschillen in opbrengst zijn dan toe te schrijven aan het klaverras. Een van de rassenproeven is op 10 mei 2000 aangelegd op Praktijkcentrum Aver Heino. De klaverrassen zijn onderzocht bij twee bemestingsniveaus en twee typen Engels raaigras (diploïd en tetraploïd). De bemestingsvarianten waren een 'normale' N-bemesting van ca. 135 kg en een 'lage' bemesting van ca. 75 kg N/ha/jaar. Naast de witte klaver werden ook een rode klaver en een grasobject zonder klaver (BG3) meegenomen. Het beheer van de proef bestond uit afwisselend weiden en maaien. De bemesting werd alleen in de vorm van drijfmest gegeven.

Grote verschillen in klaveraandeel

Een belangrijk aspect voor een gras-klaverweide is het aandeel klaver in het bestand en het verloop hiervan. De hierna vermelde gegevens zijn gebaseerd op visuele schattingen. De werkelijke aandelen op drogestofbasis liggen ca 25-30 procent lager. De gegevens hebben betrekking op het gemiddelde van zeven rassenlijststrassen van

klaveraandeel

Verloop klaveraandeel in de periode 2000 t/m 2003.

witte cultuurklaver, drie van witte weideklaver en een van grootbladige witte klaver. Gegevens per type geven een goed inzicht in groei en voorkomen van klaver. Resultaten van individuele rassen worden pas gepubliceerd wanneer de gegevens afkomstig zijn van meer proeven.

In figuur 1 is voor de verschillende klavertypen het verloop van het klaveraandeel in het grasbestand van deze proef weergegeven, vanaf najaar 2000 tot en met najaar 2003.

Hoewel de opkomst voorjaar 2000 goed was, bleef de verwachte uitbreiding in de nazomer achterwege. Een extra gift kali in augustus 2000 gaf een positief effect op de ontwikkeling van klaver. In 2001 komt de klaver pas vanaf begin september goed op gang. Zomer 2002 neemt het aandeel van witte klaver, vooral van cultuurklaver en grootbladige witte klaver, wel flink toe. Witte weideklaver blijft hierbij achter, terwijl het aandeel rode klaver erg laag blijft.

Winterschade

De sterke teruggang in 2003 heeft twee oorzaken. Belangrijkste is winterschade in januari en februari van 2003. Hierdoor nam het klaveraandeel zeer sterk af, vooral bij enkele gevoelige rassen van witte cultuurklaver en grootbladige witte klaver. Daarnaast bleef de normale uitbreiding van klaver in de nazomer achterwege door ernstige droogte. In deze periode nam het klaveraandeel zelfs duidelijk af. In tegenstelling tot een korte droogteperiode heeft bij langdurige droogte klaver vaak meer te lijden van droogte dan gras. Ondanks de zachte winter van 2003/2004 is het aandeel klaver in 2004 niet meer toegenomen. Witte cultuurklaver en grootbladige witte klaver hebben een groter aandeel in het grasbestand dan het weidetype. Dit komt overeen met de waarderingscijfers voor het concurrentievermogen in de rassenlijst. Zomer 2002 is het aandeel van witte cultuurklaver bijna 60 procent en dat van grootbladige witte klaver ruim 65 procent. Dit is vrij optimaal voor een goede productie. Rode klaver heeft in 2000 en 2001 nog een redelijk aandeel van circa 20 procent, maar zakt daarna terug naar minder dan 10 procent. De standvastigheid en het concurrentievermogen van rode klaver is voor beweiding onvoldoende.

WINTERSCHADE

Veel klaverplanten liepen vorstschade op in de winter van 2003. Het aandeel klaver op de proefvelden van praktijkcentrum Aver Heino liep daardoor sterk terug.

Conclusie

Jaarinvloeden zoals droogte en winterschade spelen een zeer grote rol bij het aandeel klaver. Rassen moeten daarom een goede wintervastheid en standvastigheid hebben. Rassen van witte cultuurklaver en grootbladige witte klaver hebben een groter aandeel in het gras-klaverbestand dan die van het weidetype. Bij beweidening is het aandeel rode klaver zeer klein.